

שלחו להדפסה

גודל פונט

עסקי ספורט

הבראת הספורט הישראלי: מכיבוי שריפות לטיפול מונע יש להקים רשות מפקחת נפרדת שתהיה כפופה למשרד הספורט ותדאג להגברת השקיפות והאכיפה באגודות והתאחדויות הספורט בישראל

עו"ד דור ליאונד
17:52, 28.01.10

בחדש החולף, עם גילוייה של פרשייה מביכה נוספת בספורט הישראלי, שוב חזר הריטואל הקבוע והקפריזי של הטחת ביקורות משולהבות והפניית אצבעות מאשימות המורות ל"נאשמים" התורנים את הדרך אל הגרדום. שרת הספורט לימור לבנת נהגה באחריות ובשיקול דעת כשסירבה להיענות לדרישה הפופוליסטית והשחוקה למנות ועדת חקירה נוספת שתצלול למעמקים על גבי קודמותיה.

כעת נותר רק לקוות שבמשרד הספורט מחלחלת התובנה, כי הגיע הזמן שנפסיק לשים את מבטחנו בכיבוי שריפות נקודתי, ונתחיל להתרכז בפיתוח הסדרים ומנגנונים יעילים שיאפשרו מניעה מראש של כשלים פנימיים בפיקוח על ענפי הספורט הפופולריים בישראל, ויפחיתו מראש את הסיכויים להתפתחותן של שערוריות תורניות שמרחיקות את ענפי הספורט מהציבור הישראלי בקצב איטי אך בטוח.

אחד החסרונות הבולטים במבנה הפיקוח והניהול של ענפי ספורט בישראל מצוי דווקא באוטונומיה המשפטית הרחבה, רחבה מדי, שהוענקה בחוק הספורט לאיגודים ולהתאחדויות, אליהן מסונפות אגודות הספורט. כל עוד מדובר בדין משמעותי רגיל המחייב גם ידע מקצועי והבנה בענף הרלוונטי, הרי שהאוטונומיה המשפטית מתבקשת ורצויה, אבל הבעיה מתחילה כשהטיפול באירועים שחורגים מתחומי המגרשים נותר אך ורק בהתאחדויות, שלעתים נעדרות את הכלים המתאימים להתמודד עמם, וכך אנו עדים למחדלים מתמשכים של טיפול לקוי בפעילויות פסולות, אף של בעלי תפקידים בגופי הספורט.

ברגע שלכך מתווספת גם העובדה כי הנהלות ההתאחדויות והאיגודים מורכבות בעיקר מבעלי השליטה באגודות הספורט, עליהן ההתאחדות צריכה לפקח, הרי לכם תבשיל בעייתי ביותר.

בעלי זכויות או צרכנים שבויים?

בהקשר זה ראוי להזכיר כי בשני פסקי דין של בתי משפט מחוזיים בישראל, כבר נתקבלה התפיסה לפיה אגודות ספורט, אפילו אלה שנשלטות על ידי תאגידי פרטיים, הינן גופים ציבוריים למחצה, וכפועל יוצא מכך יש גם להכיר בזכויותיו של הציבור לניהול התקין. אגב, מעטים מודעים לעובדה כי גם תאגידי פרטיים שמחזיקים בזכויות הבעלות והניהול של חלק מאגודות הספורט מנועים על-פי דין מלחלק רווחים לבעלי מניותיהם.

הציבוריות של הספורט, במיוחד בענפים הקבוצתיים המבוססים על זיקה מובהקת של האגודות אל קהילות האוהדים, הינה ערך יסוד ממנו צריכים גם להיגזר ההסדרים לרפורמה מבנית בענפי הספורט המובילים בישראל.

מאז ומתמיד היה קשה להגדיר את זיקתו של ציבור האוהדים אל הקבוצות. הגדרתם של האוהדים נעה על הציר הלא ברור בין בעלי עניין המשוללי כל זכויות בקבוצותיהם, לבין סוג של צרכנים שבויים. מדוע צרכנים שבויים? להבדיל מצרכן רגיל שנהנה מתחרות מסחרית בשוק, אוהד של קבוצה לא ישקול לצרוך את "שירותיה" של הקבוצה היריבה, גם אם

ייתקל במגרש ביחס מחפיר של סדרנים, מחירים מופקעים, מושבים שבורים, תאי שירותים נעולים או מזהמים ויקרא בעיתון כי מנהלי קבוצתו חשודים בפלילים.

האוהדים תקועים עם אותו "מוצר" לכל החיים. במצב כזה, באופן טבעי, התמריץ של בעלי השליטה בקבוצות להתחרות על ליבותיהם וכיסיהם של האוהדים אינו מרקייע שחקים. בדיוק במקרים כאלו נדרשת התערבות רגולטורית כדי לקדם את עניינו של הציבור ולטפל בכל הרבדים של "כשל השוק" הייחודי שקיים פה.

תיקון בחוק הספורט - חובה

הדרך לשיקום התדמית והבראתם מן השורש של ענפי הספורט הפופולריים בישראל צריכה לעבור בחקיקה ראשית, בתיקון של חוק הספורט, שישים קץ לניהול המסוגר של גופי הספורט שאינו מוכיח את עצמו. יש להקים רשות מפקחת נפרדת שתהיה כפופה למשרד הספורט (בדומה לרשות ניירות ערך במשרד האוצר) כשמטרתה העיקרית יהיו הגברת השקיפות והאכיפה.

לצורך הגברת השקיפות יש להסמיך את הרשות למנות נציגי ציבור (מעין דירקטורים חיצוניים) בגופי הספורט, הן בהתאחדויות והן באגודות המסונפות להן, שיהוו למעשה מנגנון פיקוח חיצוני ובלתי תלוי. כן מומלץ לקבוע בחוק חובת פרסום דוחות כספיים של אגודות הספורט, בדומה לחברות ציבוריות.

לצורך הגברת האכיפה יש להקנות לרשות סמכויות אכיפה וענישה מתאימות, לרבות נקיטה בהליכי חקירה והעמדה לדין במקרים של הפרות דין, וכן מנגנון טיפול בתלונות שיתקבלו מהציבור, דבר שכמעט ואינו קיים היום.

יצירת מנגנוני פיקוח ציבורי אפקטיביים והטלת חובות שקיפות מוגברות על גופי הספורט, יבטאו את האינטרס הציבורי המובהק בהתנהלותם התקינה ושיפור תדמיתם של ענפי הספורט הפופולריים בישראל. תוצרי לוואי של שיפור התדמית יהיו גידול במספרי הצופים בתחרויות שיביא לדילול כוחם של גרעיני אוהדים אלימים, וכן עידוד השקעות כספיות של [חברות מסחריות בגופי הספורט](#).

למרבה הצער, מדובר במהלך שצפוי לעורר התנגדות פוליטית לא מבטלת בקרב ראשי גופי הספורט החזקים המעוניינים בשימור כוחם, ולכן הצורך בגילוי מנהיגות נחושה בעניין זה מצד נבחרי הציבור, ובראשם שרת הספורט, היא כה הכרחית. כי עם כל הכבוד לעסקי הספורט, מישהו צריך להבהיר להם כי טובת הציבור קודמת לטובתם שלהם.

אם לא נשכיל להתחיל בטיפול מונע על ידי יישום רפורמה מבנית בענפי הספורט הגדולים, ונמשיך לקדש את הסטטוס-קוו הקיים כאילו היה גזירה משמיים, עוד נכוננו לנו שריפות רבות מכדי שנכבה את כולן.